

Kadernota

Vrijtijdseconomie

1. Doel

Het bepalen van focus en reikwijdte ten behoeve van het opstellen van het gemeentelijk beleid Vrijtijdseconomie (VE) in de periode 2014-2018.

Het resultaat van de nota is een integraal beleidskader, waaruit duidelijk wordt welke taken en verantwoordelijkheden de gemeente en andere partijen op het gebied van VE hebben cq op zich nemen. Het bepaalt de wijze waarop de gemeente zich toeristisch-recreatief gezien wil profileren.

Wij willen hiermee:

- a. aansluiten van gemeentelijk beleid en werkwijze op actueel provinciaal en regionaal beleid en projecten**
- b. in stand houden en borgen van het toeristisch-recreatief aanbod in de gemeente Aalten**

2. Probleemstelling

Aanleiding

De beleidsnota Recreatie & Toerisme 2009-2011, waarvan de reikwijdte is verlengd t/m 2013, is aan herziening toe. Veel van de thema's en projecten uit deze nota zijn uitgevoerd door middel van productontwikkeling en professionele marketing en promotie. In deze voorliggende periode is zowel het regionale als het lokale speelveld ten aanzien van toeristische organisaties aanzienlijk gewijzigd met kwaliteitverbetering en efficiëncyvoordeel tot gevolg. De agendacommissie heeft in december 2013 verzocht om een kadernota. De coalitie 2014-2018 heeft aangegeven uitvoering te willen blijven geven aan dit beleidsterrein. Vraag is op welke wijze dit vorm gegeven moet worden. Deze kadernota geeft een eerste aanzet hiertoe.

Actuele situatie

Regionaal:

De toeristische organisatiestructuur is afgelopen jaren gewijzigd:

- Na faillissement van zowel Achterhoeks Bureau voor Toerisme (ABT) en VVV Achterhoek hebben de portefeuillehouders Vrijtijdseconomie (8 Regio Achterhoek gemeenten plus Lochem en Zutphen) het initiatief genomen tot oprichting Stichting Achterhoek Toerisme (StAT). StAT is de regionale toeristische marketing/promotie organisatie.
- Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Achterhoek Liemers (RAL) ontmanteld en taken als volgt geïntegreerd:
 - o Eigendom/beheer fietspaden terug naar gemeenten
 - o Routebureau (ontwikkeling en beheer van regionale routestructuren als fietsknooppuntennetwerk, wandelnetwerk) overgeheveld naar StAT
 - o Eigendom/beheer recreatieplassen (waaronder Slingeplas) naar Recreatiegemeenschap Veluwe (RGV)

De 10 gemeenten voeren daarnaast regionaal projecten uit (Meerjaren Investerings Programma (MIP) T&R, via Regiocontract gesubsidieerd door provincie Gelderland); o.a. toeristische bewegwijzering, knooppuntennetwerken, rivierenconcept. De huidige Regiocontract-periode loopt t/m 2015.

Lokaal:

De toeristische organisatiestructuur is in de afgelopen jaren gewijzigd:

- Voormalig VVV Aalten statutair gewijzigd naar Toeristisch Platform Gemeente Aalten (TPGA). VVV-leden Aalten en Bredevoort zijn nu lid van TPGA. TPGA (en daarmee dus lokale ondernemers) draagt bij in exploitatie van de VVV-agentschappen Aalten en Bredevoort. Daarnaast draagt zij financieel bij aan projecten. Streven is op termijn ook leden VVV Dinxperlo aan TPGA te verbinden.
- De gemeente subsidieert drie VVV-agentschappen voor de exploitatie. Taken: gastheerschap, informatievoorziening, verkoop producten, ontwikkeling lokale activiteiten. Uitvoering uitsluitend door vrijwilligers.
- De gemeente subsidieert StAT voor de inzet van een professioneel medewerker lokale productontwikkeling en marketing/promotie. Taken: ontwikkeling producten als arrangementen en (route)folders, online marketing, promotie-activiteiten, overleg/samenwerking VVV's m.b.t. eenduidige uitstraling

De gemeente voerde daarnaast lokaal projecten uit binnen de thema's van de beleidsnota: Grens, Cultuurhistorie, Bredevoort (meer dan Boekenstad) en Actief/Genieten. Deze projecten hebben tot doel om de beleving van de toerist ter plaatse te vergroten danwel kwaliteit van het aanbod te verhogen.

3. Uitkomsten overleg

- Provincie Gelderland zet met 'Gelderse Streken' in op gebiedspromotie en financiert deze mede. Zij ziet hierin dus een rol voor de overheid. Voor Gelderse Streken leveren de regionale marketingbureaus (samenwerking binnen St. Toerisme Gelderland en St.

Vrijetijdshuis Gelderland) de input. Bij het ontbreken van een Achterhoekse marketingorganisatie worden alleen Veluwe, Arnhem-Nijmegen en Rivierengebied gepromoot en betrokken in provinciale projecten (denk aan 'Spannende Geschiedenis'). Provincie biedt daarnaast in het kader van het Regiocontract (huidige looptijd t/m 2015) cofinanciering voor uitvoeringsprojecten.

- Met de oprichting en subsidiëring van StAT hebben de Achterhoek-gemeenten plus Lochem en Zutphen onderkend dat gebiedspromotie gezamenlijk opgepakt en bekostigd moet worden. StAT heeft een Strategische Marketingvisie 2013-2016* opgesteld. Hierin worden visie, missie, trends&ontwikkelingen, marktanalyse en doelen omschreven en aangegeven hoe StAT meer (herhalings)bezoek en meer besteding in de vrijetijdssector wil genereren. StAT richt zich primair op binnenlandse markt; buitenlandpromotie vindt plaats in Gelders verband (zie boven). Voor de Duitse markt wordt daarnaast met Euregio samengewerkt. Naast doelgroepgerichte aanpak (m.n. 55+ en jonge gezinnen met kinderen) wordt tendens naar meer themagerichte benadering gevolgd.

**Conclusie trends/ontwikkelingen & marktanalyse: De consument heeft steeds minder tijd, beslist in een later stadium over hoe en waar ze de dag of vakantie willen doorbrengen. Daarbij verlangt men meer en is zoekende naar authenticiteit en beleving. Daarbij geholpen door de snelle groei van digitale media. De economische crisis die ons nu reeds enkele jaren in haar greep houdt zorgt voor een vrijetijdssector die onder druk is komen te staan. Gezien het grote belang van de vrijetijdssector voor de Achterhoekse economie is het belangrijk te blijven investeren in gebiedspromotie en ontwikkeling van toeristisch aanbod.*

- Daarnaast hebben de regiogemeenten zich tot en met 2015 aan een uitvoeringsplan voor projecten ('MIP T&R') verbonden. Momenteel is een 'Vrijetijdsagenda Achterhoek' voor de periode erna in voorbereiding. Overleg en afstemming hierover vindt plaats in portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie.
- Lokaal hebben TPGA en VVV-agentenschappen aangegeven waarde te hechten aan de huidige structuur met in iedere kern een agentschap en daarbij de ondersteuning van een specialist op het terrein van marketing en promotie.

De concept-beleidsnota wordt aan de lokale belanghebbende partijen ter commentaar voorgelegd. De uitkomsten daarvan worden in de nota verwerkt.

4. Oplossingsrichtingen

Begripsbepaling en terreinafbakening teneinde gemeentelijke focus en reikwijdte te bepalen

Gedurende de periode 2009-2013 is sterk ingezet op productontwikkeling en -uitvoering, aanjagen en aansturen van regionale en gemeentebrede projecten en kwaliteitverbetering. De regionale en lokale structuur van toeristische organisaties is gereorganiseerd en ingebed en de kwaliteit van het aanbod is op orde. In de beleidsnota worden rollen en verantwoordelijkheden nader omschreven.

Aanknopingspunten nieuw beleid

In de beleidsnota 2014-2018 gaan wij o.a. dieper in op kengetallen, trends en ontwikkelingen in vrijetijdssector; demografische ontwikkelingen en invloed daarvan op vrijetijdsbesteding; rollen en verantwoordelijkheden. Wij leggen dwarsverbanden waardoor een integrale afweging kan plaatsvinden over nut en noodzaak van (gemeentelijke) inzet op dit beleidsterrein.

Vrijetijdseconomie heeft een

- Ruimtelijk/Economische Component: het mogelijk maken van bedrijvigheid en groei werkgelegenheid stimuleren. De ontwikkeling in aantal overnachtingen en banen in de sector wordt uiteengezet. De economische crisis en kleinschaligheid van de bedrijven in onze gemeente zijn hierop van invloed.
- Marketing/Branding Component: aantrekken toeristen/dagrecreanten om bestedingen te genereren. Niet alleen toeristische sector maar ook middenstand, horeca en andere voorzieningen profiteren.

Speerpunten die in de nota worden voorgesteld:

- a. Aansluiten van gemeentelijk beleid en werkwijze op actueel provinciaal en regionaal beleid en projecten**

Regiomarketing en regionale routestructuren

Focus: de consument kiest in eerste instantie voor een gebied. Mede gezien de bijdrage van toeristen/recreanten aan leefbaarheid (door bestedingen worden voorzieningen en werkgelegenheid mede in stand gehouden) achten wij een bijdrage aan regionale marketing/promotie van belang. Door niet te participeren verwordt Aalten tot een witte vlek. Het is ook niet wenselijk dat regionale routestructuren stoppen op de grens van de gemeente.

Met StAT is door de Achterhoek-gemeenten een overeenkomst t/m 2017 aangegaan. Tussentijdse evaluatie vindt medio 2015 plaats. In het kader van de programmabegroting 2016 volgt een voorstel voor vervolg.

Rol gemeente (regulier): subsidiëring StAT

Provinciale/regionale projecten

Focus: zowel provinciaal als regionaal worden projecten uitgevraagd waarbij, indien voor deelname gekozen wordt, een lokale regiefunctie noodzakelijk is. Hierbij wordt meer en meer aansluiting bij aanpalende beleidsterreinen erfgoed, cultuur en landschap gezocht. Veelal zijn subsidies aan deze projecten gekoppeld waardoor beschikbare middelen verdubbeld kunnen worden.

Het portefeuillehoudersoverleg Vrijtijdseconomie stelt een Vrijtijdsagenda Achterhoek op en streeft daarbij naar aansluiting op provinciale doelen i.v.m. cofinanciering. In het kader van de programmabegroting 2016 volgt een voorstel voor vervolg.

Rol gemeente (regulier):

- *bestuurlijke en ambtelijke deelname aan portefeuillehoudersoverleg Vrijtijdseconomie*
- *ambtelijke inzet t.b.v. projecten (vertaling naar en input vanuit gemeente)*
- *financiering projecten (MIP T&R)*

b. In stand houden en borging van het toeristisch-recreatief aanbod in de gemeente Aalten

Lokale marketing en promotie

Focus: gemeente Aalten binnen de Achterhoek onderscheidend profileren door lokale vermarkting en voldoende en divers productaanbod.

Nu de lokale structuur op orde is kan daar de verantwoordelijkheid voor gastheerschap, informatievoorziening, productontwikkeling wat betreft arrangementen, promotie-campagnes, routefolders/apps etc., mits financieel ondersteund, neergelegd worden. In de beleidsnota wordt nadruk gelegd op samenhangende promotie en informatievoorziening waarbij het onderscheid en aanvullend vermogen tussen toeristische promotie (lokale VVV's), citymarketing (St. Aalten Promotie, SAP) en gemeentelijke communicatie (gemeente Aalten) nader geduid wordt. Beargumenteed wordt waarom de gemeentelijke financiële steun inzake toeristische marketing & promotie en productontwikkeling noodzakelijk is.

Beleidskeuze: wij stellen voor de huidige (geprofessionaliseerde) lokale VVV-organisatiestructuur te handhaven en financieel te ondersteunen. Geen gemeentelijke uitvoering, wel vinger aan de pols. Evaluatie in 2018.

Rol gemeente (regulier):

- *subsidiëring VVV-agentschappen en StAT*
- *overleg en afstemming jaarlijks actieplan; sturing geven aan gewenste output*
- *streven naar integratie VVV Dinxperlo in TPGA*

Lokale projecten

Focus: het lokale aanbod is op orde, hierin is de afgelopen periode binnen de thema's Grens, Cultuurhistorie, Bredevoort (meer dan Boekenstad) en Actief/Genieten flink geïnvesteerd. Afronding lopende projecten in 2014/2015. De gemeente wordt regelmatig door derden (anders dan provinciaal/regionaal; dit kan zijn burgers, lokale instanties, buurgemeenten) benaderd met verzoek om medewerking aan nieuwe projecten.

Beleidskeuze: wij stellen voor als gemeente geen nieuwe projecten te initiëren maar lokaal een coördinerende/sturende rol in projecten te blijven spelen, waarbij de uitvoering bij derden ligt (bijv. StAT, lokale organisaties als SAP, musea/oudheidkundige verenigingen, waterschap). In de beleidsnota werken we verdere kaders waarbinnen de projecten moeten passen uit.

Rol gemeente (incidenteel):

- *Coördinatie en (co)financiering*
- *Waken voor versnippering en versterking/borging kwaliteit (stilstand is achteruitgang maar méér is ook niet per definitie beter)*
- *Afstemming met aanpalende beleidsterreinen erfgoed, cultuur en landschap*
- *Stimulering bundeling krachten lokale organisaties*
- *Stimulering versterking waterrecreatie (o.a. gebiedsontwikkeling Slingeplas, Aa-strang)*

Ontwikkelingsmogelijkheden (economische component) via ruimtelijke trajecten

Het bestemmingsplan Landelijk Gebied biedt binnen de kaders van de Omgevingsvisie van provincie Gelderland mogelijkheden voor bedrijvigheid. Bestaande bedrijven met uitbreidingswensen wordt indien mogelijk maatwerk geboden via het ruimtelijk spoor. Voor bedrijfseconomische advisering wordt naar specialisten verwezen (accountants, Kamer van Koophandel, Recron, etc). Voor startende/groeiende ondernemers kan aan het coachingstraject IkStartSmart of IkGroeSmart worden deelgenomen. Tot en met 2015 financiert gemeente Aalten 5 trajecten per jaar. Of dit ook vanaf 2016 wordt gecontinueerd dient nog bepaald te worden.

Rol gemeente (regulier/incidenteel):

- *ondernemers met ontwikkelplannen verwijzen naar juiste instanties*
- *ruimtelijk maatwerk bestemmingsplan: ontwikkelingsgerichte houding*

5. Politiek bestuurlijke / financiële consequenties

- Bij de opstelling van de beleidsnota zijn met het oog op kostenbeheersing de bestaande budgetten leidend.
- Ten aanzien van MIP T&R/Regiocontract en StAT bestaan contractuele verplichtingen t/m resp. 2015 en 2017.
- Voortzetting van de huidige werkwijze met betrekking tot lokale toeristische organisaties kan uit bestaand budget worden bekostigd. Indien gekozen wordt voor stopzetten of verminderen van gemeentelijke ondersteuning van lokale toeristische organisaties dan wordt op termijn een kostenbesparing gerealiseerd (afbouw subsidies).
- Voor nieuwe projecten die investering/regierol gemeente vergen is ook het bestaande budget leidend. Indien wordt afgezien van gemeentelijke inzet op dit terrein kan eveneens een kostenbesparing worden gerealiseerd.

6. Tijdspad

De beleidsnota staat gepland voor de raad van november 2014.